

Vrijetijd en jeugdbeleid

Tijdens het in mei 1996 gehouden congres 'Kortgehouden of losgebarsten', stond de vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren in grote steden centraal. Dat een groot aantal jongeren meer dan drie uur per dag voor de TV zit werd door de congresdeelnemers niet bepaald positief bevonden. De jeugd moet weer naar buiten. Maar dan moet er wel wat met die buitenruimte gebeuren.

PETER GRAMBERG*

Volgens diverse geografische theorieën staat de ideale woning voor gezinnen met opgroeiende kinderen in een rustige suburb met weinig verkeer en veel groen. Dit laat onverlet, dat veel kinderen in de grote steden opgroeien. Binnen de steden laten juist de oude wijken een sterke toename van het aantal kinderen zien. Veel van hen komen uit sociaal zwakkere milieus en zijn voor hun vrije-tijdsbesteding sterk aangewezen op de directe omgeving: de straat en het plein in de buurt. Uit een op het congres gepresenteerd onderzoek van sociaal-geografe Lia Karsten -werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam- naar het gebruik van de openbare ruimte door kinderen in Amsterdam, komt echter naar voren dat een groot aantal kinderen nauwelijks buiten speelt. Zij zitten voor de TV of doen computerspelletjes. Dit is jammer, want juist op straat leren kinderen weer heel andere vaardigheden dan thuis en op school, zoals motorische vaardigheden en omgaan met elkaar.

PROBLEEMGERICHT

In veel steden proberen betrokken instanties daarom kinderen en jongeren te motiveren om meer op straat te spelen. Tijdens het congres, dat georganiseerd was door de Dienst Recreatie Rotterdam, de Hogeschool Rotterdam & Omstreken, de Vereniging voor de Vrijtijdssector en het Integraal Jeugdbeleid Rotterdam, werden een aantal succesvolle Rotterdamse projecten genoemd. Zo is het *Thuis-Op-Straat* project opgezet. Hierbij kunnen kinderen allerlei speelgoed, dat thuis vaak niet aanwezig is, gebruiken. Ook loopt het *Duimdrop*-project. Dit is een container waar kinderen gratis speelgoed

kunnen lenen. Met Duimdropgeld kunnen ze speciaal speelgoed (skelters, rolschaatsen of skeelers) lenen. Dit geld kan verdiend worden door bijvoorbeeld het plein te vegen. Een aantal mensen vond dat het Rotterdamse jeugdbeleid wel erg probleemgericht is. Het beleid is tot nu toe voornamelijk toegespitst op jongeren die problemen veroorzaken of zelf problemen hebben. Het lijkt daarom net of kinderen of jongeren eerst afwijkend gedrag moeten vertonen, voordat er iets voor hen georganiseerd wordt. De medewerkers van de diverse recreatieve instellingen vonden dat echter wel meevallen. Ze richten zich ook op andere jongeren, maar deze worden van huis uit al meer gestimuleerd om buiten te spelen. Bovendien is het een politieke doelstelling (en daarmee ook een financiële zaak) om aan achterstandsgroepen aandacht te schenken.

VARIATIE

Gaan meer kinderen buiten spelen als je investeert in speellocaties? Volgens Lia Karsten wel. Zij vergeleek drie pleinen in de Amsterdamse wijk De Baarsjes, een vooroorlogse wijk met

en in een wijk met veel minderheden en weinig (speel)ruimte is niet zonder meer negatief; door de hoge dichtheid van de bebouwing is alles en iedereen dichtbij. Er zijn altijd andere kinderen en speelplekken zijn makkelijk bereikbaar.

PLANVORMING

De sociologe Yolanda te Poel van de Rijksuniversiteit Leiden miste een zekere fascinatie in het jeugdbeleid. Het beleid gaat voorbij aan wat jongeren zelf willen. Daarnaast legt het jeugdbeleid sterk de nadruk op de kansen op de arbeidsmarkt en de achterstand in het onderwijs, maar 'leuke' zaken als vrijetijdsbesteding van jongeren krijgen veel minder aandacht. Een deel van het geld voor het grote-stedenbeleid zou dan ook geïnvesteerd moeten worden in kindvriendelijke buitenruimte.

Recreatieve voorzieningen moeten in ruimtelijke inrichtingsvoorstellen niet als sluitstuk van de planvorming worden beschouwd. Ze dienen direct in het planningsproces te worden opgenomen. Een probleem daarbij is, dat de open-

Hoge bebouwingsdichtheid sluit vele vormen van recreatie voor kinderen uit. Spelen met een bootje op het water is er niet mee bij.

veel etnische groepen en een hoge bebouwingsdichtheid. Het plein dat het meest gevarieerde aanbod aan speelobjecten heeft en ruimte biedt voor diverse balspellen wordt het meest bezocht en trekt verschillende (etnische) groepen. Het motto hierbij is 'voor elk wat wils'. Volgens Karsten wijst een drukbezocht plein op een vitaal buurtleven. Zij pleitte dan ook voor het investeren in kwalitatief goede speellocaties, dit in samenhang met een positiever beeld van de oude wijken in het algemeen. Opgroei-

bare ruimte steeds meer wordt geprivatiseerd. Tegenwoordig wordt er weer in hoge dichtheid gebouwd en de beperkte ruimte die nog over is, wordt met hekken en schuttingen afgeschermd van ongewenste bezoekers. Er blijft dan wel erg weinig straat over voor de jeugd. Een oplossing kan zijn sportvelden efficiënter te gebruiken. Deze worden een groot deel van de week niet benut.

*Redactie AGORA